

Brüsszel, 2015.12.14.
COM(2015) 628 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

**a közösségi munkaerő mintavételes felmérésének megszervezéséről szóló
577/98/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról**

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a közösségi munkaerő mintavételes felmérésének megszervezéséről szóló 577/98/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról

1. BEVEZETÉS

A közösségi munkaerő mintavételes felmérésének megszervezéséről szóló 577/98/EK tanácsi rendelet¹ az Európai Unió és annak tagállamain belüli munkaerő-felmérések összehangolt elkészítésének minimumszabályait határozza meg. A rendeletet 2002-ben, 2003-ban, 2007-ben és 2014-ben módosították².

Az 577/98/EK rendelet 7. cikke kimondja, hogy:

„A Bizottság a 2000. évtől kezdődően háromévente a Parlament és a Tanács elé terjeszti az e rendelet végrehajtásáról szóló jelentését. Ez a jelentés elsősorban az eredmények javítása vagy a felmérési eljárás megkönnyítése céljából a tagállamok által alkalmazni kívánt statisztikai módszerek minőségét értékeli.”

Ez a Bizottság hatodik jelentése a Parlamentnek és a Tanácsnak.

A **2. pont** az európai uniós munkaerő-felmérésről és annak az európai uniós politikák támogatásában játszott szerepéről nyújt áttekintést

A **3. pont** az 577/98/EK rendelet végrehajtását értékeli a tagállamokban, a tagjelölt országokban, az EFTA-országokban.

A **4. pont** az Európai Statisztikai Rendszer³ (ESR) által indított, a munkaerő-felmérés minőségének javítására és a felmérésből eredő teher csökkentésére irányuló, folyamatban lévő kezdeményezésekre összpontosít.

2. A MUNKAERŐ-FELMÉRÉS ÁTTEKINTÉSE

2.1. Általános ismertetés

Az európai uniós munkaerő-felmérés (a továbbiakban: uniós munkaerő-felmérés) a magánháztartásokban élő személyeket vizsgáló átfogó mintavételes felmérés. Negyedéves és éves munkaerő-piaci statisztikai adatokat biztosít a foglalkoztatottságról és a munkanélküliségről, valamint a munkaerő szerves részét nem képező személyekről. Ezenfelül ad hoc modulokból gyűjt többéves adatokat, valamint közzéteszi a munkanélküliségre és a munkanélküliségi rátákra vonatkozó modellalapú havi becsléseket.

A 377/2008/EK bizottsági rendelet⁴ által létrehozott közös kódolási rendszerrel összhangban a tagállamok **nemzeti statisztikai hivatalai** felelősek a nemzeti kérdőívek összeállításáért, a

¹ HL L 77., 1998.3.14., 3. o.

² A Bizottság 2104/2002/EK rendelete (HL L 324., 2002.11.29., 14. o.), az Európai Parlament és a Tanács 1991/2002/EK (HL L 308., 2002.11.9., 1. o.), 2257/2003/EK (HL L 336., 2003.12.23., 6. o.) és 1372/2007/EK (HL L 315., 2007.12.3., 42. o.), valamint 545/2014/EU (HL L 163., 2014.5.29., 10. o.) rendelete.

³ Az európai statisztikákról szóló 223/2009/EK rendelet 4. cikke értelmében az Európai Statisztikai Rendszer az Unió statisztikai hatósága, azaz az Európai Bizottság (Eurostat) és a nemzeti statisztikai hivatalok, valamint az egyes tagállamokban az európai statisztikák fejlesztéséért, előállításáért és közzétételéért felelős más nemzeti hatóságok közötti partnerség.

⁴ HL L 114., 2008.4.26., 57. o.

mintavétel és az interjúk elvégzéséért, valamint az eredmények Bizottságnak (Eurostat) történő benyújtásáért.

Az Eurostat feladata az 577/98/EK rendelet végrehajtásának nyomon követése, a nemzeti statisztikai hivataloknak történő segítségnyújtás, a fogalmak és a módszerek összehangolásának ösztönzése és az összehasonlítható nemzeti és uniós munkaerő-piaci statisztikák közzététele.

Az uniós munkaerő-felmérés negyedévente 1,3 millió (az EU-28 országaiban 1,2 millió), 15–74 év közötti személyből álló és 33 részt vevő országot⁵ érintő mintát vizsgál. Így az uniós munkaerő-felmérés a legnagyobb háztartási felmérés Európában.

2.2. Relevancia

Az uniós munkaerő-felmérés az Európai Unió munkaerőpiacára vonatkozó hivatalos statisztikák legjelentősebb forrása. Összesen több mint 100 változót gyűjt össze a foglalkoztatási helyzetről, a foglalkoztatás jellemzőiről, a munkaidőről, valamint a személyek iskolai végzettségéről és képzettségéről; mindezeket tematikus éves ad hoc modulok egészítik ki⁶. Mivel a felmérés nemzetközi szabványokon és meghatározásokon alapul, az Európai Unió határain kívül is releváns, lehetővé téve az uniós munkaerőpiac összehasonlítását más területek vagy országok munkaerőpiacával.

Egyes kulcsfontosságú uniós szakpolitikai kezdeményezések az uniós munkaerő-felmérés adatait veszik alapul. Az uniós munkaerő-felmérés például az egyik legfőbb adatforrás a tagállamok által az Európai Unió működéséről szóló szerződés⁷ (EUMSZ) 148. cikkével és az Unió növekedési stratégiájával, az Európa 2020 stratégiával összhangban elfogadott foglalkoztatási iránymutatások tekintetében tett tagállami előrelépés nyomon követéséhez. Három uniós munkaerő-felmérési mutató (a foglalkoztatási ráta a 20–64 év közöttiek körében, a korai iskolaelhagyók aránya, a felsőfokú végzettséggel rendelkező 30–34 évesek) követ nyomon kettőt az Európa 2020 stratégia öt kiemelt célja közül⁸. Az Európa 2020 stratégia közös értékelési keretében számos további munkaerő-felmérésen alapuló mutatót alkalmaznak.

A regionális munkaerő-felmérési mutatókat az uniós kohéziós politika keretén belül nyújtandó pénzügyi támogatás meghatározásához, valamint a kohéziós politikai programok hatásának tervezéséhez, ellenőrzéséhez és értékeléséhez használják.

A munkaerő-felmérésen alapuló havi munkanélküliségi ráta fontos rövid távú gazdasági mutató. E mutató egyike az európai gazdasági főmutatóknak⁹, amelyet egyúttal a

⁵ A részt vevő országok a 28 tagállam, Izland, Norvégia, Svájc, Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság és Törökország.

⁶ A 2011., 2012., 2013. és 2014. évi ad hoc modulok a következők voltak:
2011: *Fogyatékos személyek foglalkoztatása*
2012: *A munkából a nyugdíjba történő átmenet*
2013: *Munkahelyi balesetek és munkával kapcsolatos egyéb egészségügyi problémák*
2014: *A migráns munkavállalók és közvetlen leszármazottaik munkaerő-piaci helyzete.*

⁷ Lásd a Tanács 2014. május 6-i 2014/322/EU határozatát a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó 2014-es iránymutatásokról, (HL L 165., 2014.6.4., 49. o).

⁸ Az Európa 2020 stratégia kiemelt célkitűzései
http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Europe_2020_headline_indicators

⁹ <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-statistical-books/-/KS-81-08-398> Lásd: „Principal European Economic Indicators – A statistical guide” (Európai gazdasági főmutatók – Statisztikai útmutató), Eurostat, 2009.

munkanélküliségi rátának a gazdasági és pénzügyi mutatók eredménytábláihoz szükséges éves mozgóátlagának kiszámítása során alkalmaznak a makrogazdasági és versenyképességi egyensúlyhiányok kimutatása céljából¹⁰. Az uniós munkaerő-felmérés a nemzeti számlákban a foglalkoztatottak számára és a munkaidőre, valamint a munkaerőpiacon kívüli területekre, például az oktatásra vonatkozóan szereplő információkhoz szolgál adatokkal.

Végül pedig az uniós munkaerő-felmérés a statisztikai mikroadatok egyik legfontosabb forrása az európai kutatók számára. A nagyméretű minta lehetővé teszi, hogy a munkaerőpiac meghatározott csoportjaira vonatkozó vizsgálatokat végezzenek. Az adatok ezenkívül sokféle, többek között a demográfiai és regionális háttérre, valamint iskolai végzettségre vonatkozó változót foglalnak magukban.

3. A MUNKAERŐ-FELMÉRÉS VÉGREHAJTÁSA

3.1. Pontosság

A mintavételes felmérésekből származó becslések esetében kétféle hiba fordulhat elő: mintavételi hibák és nem mintavételi hibák. Ezek együtt a *becslések pontosságát* határozzák meg. A mintavételi hibák abból erednek, hogy a teljes népességnek csupán egy alcsoportját vizsgálják. Nem mintavételi hiba valamennyi olyan egyéb elkövetett hiba, amely nem a mintavételből ered (pl. lefedettség hiányai, mérési hibák, feldolgozási hibák, a nemválaszolásból eredő hibák).

A mintavételi hibákat főként a minta nagysága határozza meg. A nagyobb minták javítják az eredmények pontosságát. Az alábbi táblázat az egyes negyedévekben az egyes részt vevő országokban megkérdezett, 15–74 éves személyekből álló minta nagyságára vonatkozó adatokat tartalmazza abszolút értékben, valamint a teljes népességhez viszonyítva. A mintavételi arány¹¹ 0,2 % (Belgium, Németország, Franciaország, Horvátország, Olaszország, Lengyelország, Egyesült Királyság és Törökország) és 1,5 % (Málta) között változik. 2014-ben a negyedéves minta átlagosan 1,3 millió személyt, azaz a részt vevő 33 ország 15–74 év közötti teljes népességének 0,3 %-át foglalta magában.

Európai munkaerő-felmérés

A minta elért nagysága és a 15–74 év közötti teljes népességhez viszonyított aránya (2014. évi negyedéves átlagértékek)

Ország	Negyedéves minta nagysága (ezer)	Mintavételi arány 15–74 (%)	Ország	Negyedéves minta nagysága (ezer)	Mintavételi arány 15–74 (%)
EU-28	1 195	0,3	MT	5	1,5
BE	20	0,2	NL	81	0,6
BG	25	0,4	AT	34	0,5
CZ	42	0,5	PL	70	0,2
DK	25	0,6	PT	32	0,4

¹⁰ A makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárás eredménytábláját (MIP) egy adott ország kezdődő vagy tartósan fennálló makrogazdasági egyensúlyhiányainak azonosítására használják. Ez az éves feladat része, amelynek első lépése a riasztási mechanizmus keretében készült jelentés összeállítása. Lásd az Európai Parlament és a Tanács 1176/2011/EU rendeletét (HL L 306., 2011.11.23., 25. o.).

¹¹ A mintavételi arány definíciója: a minta nagyságának (a mintán belüli mintavételi egységek száma) a népesség nagyságához (a célnépességen belüli mintavételi egységek teljes száma) viszonyított aránya.

DE	127	0,2	RO	45	0,3
EE	5	0,5	SI	12	0,8
IE	38	1,1	SK	19	0,5
EL	44	0,5	FI	31	0,8
ES	127	0,4	SE	57	0,8
FR	84	0,2	UK	74	0,2
HR	7	0,2	IS	3	1,3
IT	110	0,2	NO	19	0,5
CY	8	1,2	CH	30	0,5
LV	8	0,5	MK	8	0,5
LT	12	0,6	TR	93	0,2
LU	3	0,6			
HU	49	0,6	ÖSSZESEN	1 348	0,3

A hivatalos felmérések – például az uniós munkaerő-felmérés – valószínűségi mintavételt alkalmaznak. Ez lehetővé teszi a megbízhatósági intervallumokkal kapcsolatos mintavételi hibák számszerűsítését. Az alábbi táblázat a négy fő mutató esetében kapott, 28 tagállamra vonatkozó összesített becsléseket és a 95 %-os megbízhatósági intervallumokat tartalmazza.

A munkaerő-felmérés fő mutatóinak a 28 tagállamra vonatkozó 95 %-os megbízhatósági intervalluma (2014)

Foglalkoztatottak száma (millió)	Munkanélküliek száma (millió)	Munkanélküliségi ráta (%)	Átlagos, ténylegesen ledolgozott óraszám (óra)
218,3 ± 0,5	24,8 ± 0,3	10,2 ± 0,3	36,8 ± 0,1

Ezek az intervallumok tükrözik az 577/98/EK tanácsi rendeletben meghatározott pontossági követelményeket.

A nem mintavételi hibák tekintetében az Eurostat és a részt vevő országok rendszeresen nyomon követik az olyan nem mintavételi hibák lehetséges forrásait mint a nemválaszolás. A részt vevő országok évente jelentést nyújtanak be az Eurostatnak a hibák fő okairól, valamint a csökkentésük érdekében nemzeti szinten alkalmazott módszerekről. Ezek összefoglalóját az uniós munkaerő-felmérésről szóló éves minőségi jelentésben¹² teszik közzé.

Az uniós munkaerő-felmérésben való részvétel 2014-ben tizenhárom országban (Belgium, Németország, Görögország, Spanyolország, Franciaország, Olaszország, Ciprus, Málta, Ausztria, Portugália, Szlovákia, Norvégia és Törökország) kötelező, a többi húsz országban pedig önkéntes alapon történt. Az önkéntes felmérést szervező országokban a nemválaszolási aránya magasabb volt, mint a kötelező felmérést tartó országokban¹³.

A 2014-es uniós munkaerő-felmérésen való részvételi és nemválaszolási arány országonként

Ország	Részvétel	Nemválaszolási arány (%)	Ország	Részvétel	Nemválaszolási arány (%)
BE	Kötelező	27,8	MT	Kötelező	23,7
BG	Önkéntes	23,7	NL	Önkéntes	42,7
CZ	Önkéntes	20,6	AT	Kötelező	5,7

¹² <http://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/publications/quality-reporting>

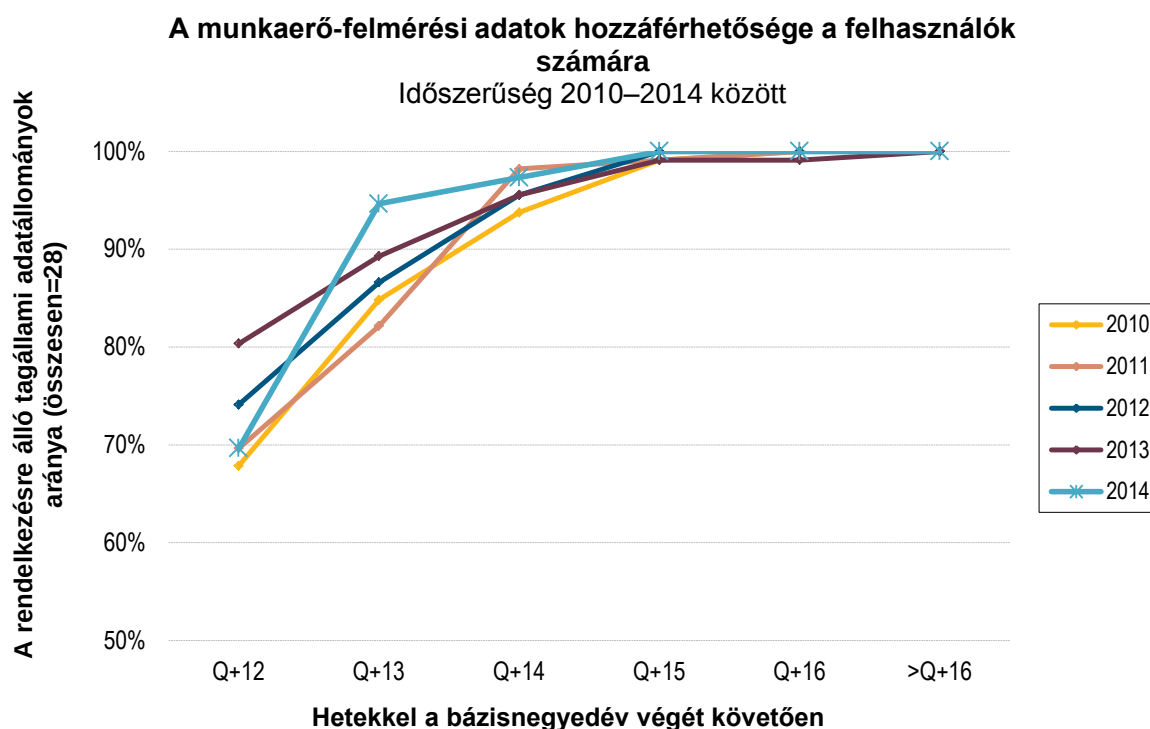
¹³ A nemválaszolási arányokat nem lehetett teljes mértékben összehasonlítani. Az országok többsége a nemválaszolási arányát a háztartási egységek alapján számítja, kivéve Dániát, Finnországot, Svédországot, Izlandot, Norvégiát és Svájcot, amelyek a nemválaszolási arányát a személyek száma alapján számítják.

DK	Önkéntes	46,2	PL	Önkéntes	31,5
DE	Kötelező	2,3	PT	Kötelező	14,8
EE	Önkéntes	31,3	RO	Önkéntes	9,5
IE	Önkéntes	23,9	SI	Önkéntes	21,3
EL	Kötelező	24,6	SK	Kötelező	11,0
ES	Kötelező	15,2	FI	Önkéntes	28,0
FR	Kötelező	20,9	SE	Önkéntes	35,7
HR	Önkéntes	31,3	UK	Önkéntes	39,8
IT	Kötelező	11,8	IS	Önkéntes	21,0
CY	Kötelező	4,2	NO	Kötelező	19,9
LV	Önkéntes	35,7	CH	Önkéntes	18,8
LT	Önkéntes	19,6	MK	Önkéntes	24,6
LU	Önkéntes	84,6	TR	Kötelező	9,3
HU	Önkéntes	17,2			

3.2. Időszerűség és időbeli pontosság

A statisztikai adatok időszerűsége a bázisidőszak és az adatok felhasználók számára való hozzáférhetővé tétele között eltelt időt jelenti. Az uniós munkaerő-felmérés esetében ez az időtartam attól függ, hogy a tagállamoknak mennyi időre van szükségük a felmérés elvégzéséhez és feldolgozásához, majd az eredmények Eurostatnak történő továbbításához, valamint attól, hogy az Eurostat mennyi idő alatt dolgozza fel, hitelesíti és teszi közzé az eredményeket.

Az 577/98/EK tanácsi rendelet kimondja, hogy a tagállamoknak a bázisidőszaki negyedév végétől számított 12 héten belül az Eurostat elé kell terjeszteniük az adatokat. Az Eurostat a beérkezésükkor hitelesíti a nemzeti adatállományokat. Az alábbi ábra a bázisnegyedév vége és az adatoknak az Eurostat felhasználói számára való hozzáférhetősége közötti időtartamot szemlélteti a 2011–2014 közötti időszakra nézve, az előző jelentésben szereplő utolsó évvel (2010) összehasonlítva.

Az uniós munkaerő-felmérés adatainak időszerűsége a vizsgált időszak alatt javult. 2010-ben a tagállami adatállományok 85 %-a 13 héttel a bázisnegyedév végét követően állt rendelkezésre kivonatolás céljából. 2014-re ez a szám 95 %-ra emelkedett.

A statisztikák pontossága a közzététel bejelentett és valós dátuma között eltelt idővel fejeződik ki. Az Eurostat immár több éve bejelenti a főbb negyedéves és éves uniós munkaerő-felmérési mutatók közzétételének tervezett időpontjait. A 2011–2014 közötti időszakban az összes bejelentett közzétételi határidő teljesült.

Az Eurostat emellett célul tűzte ki, hogy tovább javítja az uniós munkaerő-felmérés eredményei terjesztésének időszerűségét azzal, hogy a jövőben lerövidíti az adatok Eurostathoz történő benyújtásának határidejét. Az uniós munkaerő-felmérés adatainak időszerűsége ugyancsak kulcsfontosságú a havi munkanélküliségi ráta becslése szempontjából. Amint az Eurostat feldolgozza a nemzeti adatokat, azokat felhasználják a következő havi összesített munkanélküliségi ráta kiszámításánál. A havi munkanélküliségi rátát a hónap vége után mintegy 30 nappal teszik közzé.

3.3. Hozzáférhetőség és egyértelműség

Az Eurostat számos módon terjeszti az uniós munkaerő-felmérés statisztikai adatait. Az Eurostat fő eszköze az internetes adatbázisa, amely több mint 400 táblázatban tartalmazza az uniós munkaerő-felmérés részletes adatait (a háztartási és az ad hoc modulok negyedéves, éves eredményeit). Az Európa 2020 stratégia kiemelt mutatóit is közzéteszik a honlap egy meghatározott részén¹⁴. Ezek a táblázatok kizárólag az uniós munkaerő-felmérés legfontosabb eredményeit tartalmazzák. Az Eurostat a felhasználók igénye szerint az uniós munkaerő-felmérés változóinak más kombinációit ismertető, személyre szabott táblázatokat is készít.

Az uniós munkaerő-felmérés mikroadatai tudományos célból is nagy jelentőséggel bírnak. Európa és a világ egyetemeiről, kutatóintézeteiből és nemzeti statisztikai hivatalaiból egyre több kutató igényel ilyen adatokat. Az Eurostat 2011 óta díjmentesen bocsátja rendelkezésre a munkaerő-felmérési mikroadatokat. A hozzáférést az 557/2013/EU bizottsági rendeletben¹⁵ meghatározott feltételekkel összhangban engedélyezik, hogy szavatolják a felmérésben részt vevő válaszadók személyes adatainak védelmét. Az egyedi nyilvántartási tételeket tartalmazó adatfájlokat „névtelenítették”, hogy megakadályozzák a személyes adatok jogellenes közzétételét.

A részletes dokumentáció (metaadatok) számos terjesztési csatornán hozzáférhető a felhasználók számára. Az általános információkat az Eurostat weboldalának munkaerő-felméréssel foglalkozó oldalán, még részletesebben pedig a Statisztikai Kalauz (Statistics Explained)¹⁶ címszó alatt teszik közzé a nagy nyilvánosság számára. A statisztikák tartalmára és minőségére vonatkozó konkrét információkat a nemzeti felmérések jellemzőit leíró éves módszertani dokumentációban és az éves uniós munkaerő-felmérés eredményeit összegző éves minőségi jelentésben¹⁷ teszik közzé. Emellett konkrét metaadatokat is csatolnak az Eurostat internetes adatbázisában közzétett, az uniós munkaerő-felmérés statisztikai

¹⁴ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/europe-2020-indicators/europe-2020-strategy/headline-indicators-scoreboard>

¹⁵ HL L 164., 2013.6.18., 16. o.

¹⁶ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/overview>
http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_labour_force_survey

¹⁷ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/publications/quality-reporting>

adataihoz. 2014 óta minden egyes részt vevő ország nemzeti minőségi jelentéséből származó információkat is közzétesznek az interneten.

Az országok annak módszertana és folyamatai tekintetében egyaránt rendszeresen fejlesztik a munkaerő-felmérésüket. Amennyiben ezek a fejlesztések törést okoznak az uniós munkaerő-felmérés adataiban, az érintett nemzeti statisztikai hivatal tájékoztatja erről az Eurostatot. A jelentős töréseket dokumentálják és megjelölik az Eurostat kiadványaiban¹⁸. Az Eurostat „az uniós munkaerő-felmérés fő mutatói” nevű külön adatállományt tesz közzé, amelyben a korábbi sorozatokat az esetleges törések tekintetében kiigazítják, és pótolják a hiányzó adatokat.

3.4. Összehasonlíthatóság

Az uniós munkaerő-felmérés nagymértékben támaszkodik a fogalmak, meghatározások, osztályozások és módszerek összehangolására. A 377/2008/EK rendelet közös kódolási rendszert határoz meg, amely biztosítja, hogy valamennyi részt vevő ország a változók azonos meghatározásait alkalmazza. Közös osztályozási rendszereket alkalmaz (például a gazdasági tevékenységek esetében a NACE-t, a foglalkozások esetében az ISCO-t), és az Eurostat e rendszerek módosítása esetén szavatolja, hogy valamennyi részt vevő ország összehangolja a végrehajtást. A közös magyarázó megjegyzésekben ezenkívül részletes iránymutatásokat biztosítanak a célokról, a kódolásról és a nemzeti statisztikai hivatalok általi végrehajtásról. A módszertani kérdéseket egy e célra kijelölt munkacsoport, a munkaerő-piaci statisztikával foglalkozó munkacsoport vitatja meg, amely elősegíti a tapasztalatok és a közös gyakorlatok valamennyi részt vevő ország közötti cseréjét.

Azért, hogy biztosítsa a munkanélküliség valamennyi részt vevő országban történő összehangolt mérését, az 1897/2000/EK bizottsági rendelet¹⁹ megállapítja a munkanélküliség operatív meghatározását, valamint a felmérés foglalkoztatási helyzetre vonatkozó kérdéseinek megfogalmazása során követendő elveket. A munkanélküliség meghatározása megfelel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) szabványainak, amelyeket a Munkaügyi Statisztikusok 13. és 14. Nemzetközi Konferenciáján fogadtak el²⁰. Ez biztosítja, hogy az uniós munkaerő-felmérés statisztikai összehasonlíthatók legyenek a más országokból, különösen az OECD-országokból származó statisztikákkal.

3.5. Koherencia

Az uniós munkaerő-felmérésen alapuló, illetve a demográfiai statisztikákból származó, népességre vonatkozó becslések koherenciája lényeges általános minőségi szempont. Mivel mintavételes felmérésről van szó, az uniós munkaerő-felmérés eredményeit a népesség egy alcsoportjának válaszaiból számítják ki. A válaszokat ezt követően a teljes népességre vonatkoztatva értékelik. A népességre vonatkozó adatok az adott időpontban elérhető

¹⁸ Az uniós munkaerő-felmérés sorozatainak törésével kapcsolatos dokumentáció az alábbi linken érhető el:
http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_labour_force_survey (Chapter 1, 1. fejezet).

¹⁹ HL L 228., 2000.9.8., 18. o.

²⁰ A 4. fejezet tartalmazza a foglalkoztatás és a munkanélküliség Nemzetközi Munkaügyi Szervezet általi meghatározását, amelyet a Munkaügyi Statisztikusok 19. Nemzetközi Konferenciáján újonnan fogadtak el.

legpontosabb (az eljárás pontosságának javítása érdekében nem és korosztály szerint lebontott) becsléseken alapulnak. Az összehasonlító eljárás elvben biztosítja az uniós munkaerő-felmérés adatai és a demográfiai statisztikák közötti koherenciát. Kivételes körülmények esetén azonban előfordulhatnak különbségek. Tízévente például új népszámlálási adatok válnak elérhetővé. Amennyiben egy új népszámlálás a népességre vonatkozó előző évi becslésektől eltérő számokat eredményez, szükségessé válhat a korábbi sorozat felülvizsgálata. Ilyen esetben a demográfiai statisztikákra és az uniós munkaerő-felmérésre vonatkozó felülvizsgálati politika az időtartam és az időzítés tekintetében eltérő lehet, mivel a népszámlálások közötti 10 év során korlátozottan állnak rendelkezésre a népességre vonatkozó részletes adatok. Sok európai országban a legutóbbi népszámlálásra 2011-ben került sor, ami körülbelül 20 országban hatott vissza a munkaerő-felmérésre. Az érintett országok megállapodtak az adatok legalább 2010-ig történő visszamenőleges felülvizsgálatáról, ezzel biztosítva, hogy ne legyen sorozattörés az uniós munkaerő-felmérésen alapuló, Európa 2020 stratégia kiemelt mutatói tekintetében. Az uniós munkaerő-felmérési adatok valamennyi szükséges visszamenőleges felülvizsgálatát 2015 végéig be kell fejezni.

A munkanélküliségre vonatkozó becslések koherenciája tekintetében számos ország a munkaközvetítő irodában nyilvántartásba vett és munkát kereső személyekről is közzétesz statisztikai adatokat. A munkaerő-felmérés munkanélküliségre vonatkozó adatai és a nyilvántartásba vett álláskeresők száma a gyűjtött adatok jellege miatt eltérő. Míg az uniós munkaerő-felmérés harmonizált módszer alkalmazásával a háztartásokat vizsgálja a munkatevékenység és a munkavégzésre való rendelkezésre állás tekintetében, a munkaközvetítő irodák közigazgatási nyilvántartásai a nyilvántartott és munkanélküli ellátásra jogosult személyek átfogó jegyzékét tartalmazzák. Mivel a nyilvántartásba vétel feltételei a nemzeti szociális politikáktól függenek, a nyilvántartott álláskeresőkre vonatkozó statisztikák több tagállam között vagy hosszú távon nem összehasonlíthatók.

A statisztikai koherencia fontos ezenkívül a foglalkoztatottság becslésének területén, amely mind a munkaerő-felmérés, mind a nemzeti számlák alapján elvégezhető. A becslések nem feltétlenül azonosak. Ezt az eltérő módszerek (nem egyformák a népességgel kapcsolatos fogalmak és a lefedettség sem) és a különböző adat-összeállítási eljárások eredményezhetik. A nemzeti számlákat az adott országban elérhető valamennyi vonatkozó adatforrás összehasonlításával és ötvözésével állítják össze, az egyes források legmegbízhatóbb adatait felhasználva annak érdekében, hogy átfogó eredményt kapjanak. A foglalkoztatás és a termelés (bruttó hazai termék, GDP) közötti koherenciára is törekednek. Ebben a folyamatban a munkaerő-felmérés – az üzleti felmérésekhez, foglalkoztatási nyilvántartásokhoz és társadalombiztosítási nyilvántartásokhoz hasonlóan – az egyik adatforrás. A munkaerő-piaci statisztikával foglalkozó munkacsoport megvizsgálta a munkaerő-felmérés és a nemzeti számlák közötti következetesség kérdését. Az Eurostat nyomon követi a két becslés közötti eltéréseket, és számos nemzeti statisztikai hivatal is elemezte a különbségek okait és mértékét. Egyes esetekben a két adatállomány közötti átvezetési táblázatokat tettek közzé.

A munkaerő-felmérés nemzeti számlákkal történő összehasonlításakor ki lehet jelteni, hogy a munkaerő-felmérés alkalmasabb a munkaerő-piaci részvétel (például a foglalkoztatottsági vagy munkanélküliségi ráta, az aktivitási ráta stb.) vagy a népességen belüli konkrét (például nem, életkor vagy iskolai végzettség szerinti) társadalmi-gazdasági csoportok helyzetének vizsgálatára.

4. A MUNKAERŐ-FELMÉRÉS TOVÁBBI JAVÍTÁSÁT ELŐMOZDÍTÓ KEZDEMÉNYEZÉSEK

4.1. A munkaerő-felmérés a társadalomstatisztika korszerűsített rendszerében

„Az európai uniós statisztikák előállításának módszeréről – kitekintés az elkövetkező évtizedre” című 2009. évi bizottsági közlemény²¹ nyomán megkezdődött az uniós társadalomstatisztika korszerűsítésére irányuló kezdeményezés. Ez a kezdeményezés konkrét stratégiává fejlődött, amelyet a 2011. évi Wiesbadeni Memorandumban²² határoztak meg. Megállapodás született arról, hogy a kiváló minőségi követelmények fenntartása mellett hatékonyabbá kell tenni a társadalomstatisztikák előállítását egy egységes uniós társadalomstatisztikai architektúra kialakítása révén.

A társadalomstatisztika korszerűsítése szintén hatást gyakorol majd a munkaerő-felmérésre. Az európai statisztikai rendszer az uniós munkaerő-felmérés minden változójának átfogó vizsgálatát hajtja végre azzal a céllal, hogy a felmérés során gyűjtött információkat a felhasználók jelenlegi és jövőbeli igényeihez igazítsa. Például az uniós munkaerő-felmérésben már a foglalkoztatottság, munkanélküliség és munkavégzés egyéb formáinak mérésére szolgáló, felülvizsgált ILO-szabványokat kell megjelentetni, amelyeket a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet 2013. október 2–11. között Genfben (Svájc) megrendezett 19. konferenciáján²³ fogadtak el.

Az európai társadalomstatisztika korszerűsítési eljárása keretében az Eurostat és a tagállamok is a felmérések közötti fokozottabb adatharmonizáció érdekében munkálkodnak. Ennek lehetővé kellene tennie a begyűjtött információk fokozottabb használatát, például a különböző adatforrásokból származó információk összevetésével. E cél elérése érdekében folyamatban van az egynél több európai társadalomtudományi elemzésből gyűjtött meghatározások, fogalmak és változók alcsoportkódjainak egységesítése.

Az uniós munkaerő-felmérés felülvizsgálata ezenkívül magában foglalja az adatok Eurostathoz történő továbbításának jobb időszerűségét, a pontossági követelmények felülvizsgálatát és további módszertani munkavégzést.

A fent leírt gyakorlati változások mellett a társadalomstatisztika korszerűsítése szükségszerűen a jogi keret változásaihoz vezet. Előkészületben van az uniós munkaerő-felmérést lefedő társadalomstatisztikára vonatkozó új keretszabály.

4.2. Az uniós munkaerő-felmérés kiterjesztése további tagjelölt országokra

Jelenleg 33 ország vesz részt az uniós munkaerő-felmérésen. Ez azt jelenti, hogy ezek az országok adatot továbbítanak az Eurostatnak az 577/98/EK tanácsi rendelettel összhangban (az EU–28, két tagjelölt ország és három EFTA-ország). A tagjelölt országok közé Törökország és Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság is beletartozik. Az Eurostat szorosan együttműködik a többi tagjelölt ország statisztikai hivatalával, hogy segítse őket az 577/98/EK tanácsi rendeletben szereplő, – a felmérés tartalmára és minőségére – vonatkozó előírások teljesítésében. Montenegró és a Szerb Köztársaság már megkezdte a munkaerő-felmérési adatok Eurostathoz történő továbbítását. A fent említett két ország adatait is közzé fogja tenni az Eurostat, amint a nemzeti felméréseik teljesítik az európai rendeletekben szereplő követelményeket.

²¹ COM(2009) 404.

²² https://www.destatis.de/EN/AboutUs/Events/DGINS/Document_Memorandum.pdf?_blob=publicationFile

²³ http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/normativeinstrument/wcms_230304.pdf

4.3. Új statisztikai termékek létrehozása

A munkaerőpiac dinamikáját szemléltető statisztika

Az egyének foglalkoztatási helyzetének változásai nagy érdeklődésre tartanak számot, mert kiegészítő információkkal szolgálnak a munkaerőpiac általános helyzetéről, ezen belül annak rugalmasságáról vagy merevségéről, valamint konkrét csoportok helyzetéről. A munkaerőpiac dinamikáját szemléltető ilyen adatok gyors elemzést tesznek lehetővé arról, hogy hány és milyen típusú személy vált munkanélkülivé vagy talált álláshelyet egy adott időszakban. Ennek eredményeként lehetővé válik azon csoportok azonosítása, amelyek nagyobb eséllyel találnak álláshelyet, illetve a tartós munkanélküliség veszélyével szemben kiszolgáltatottabb csoportok meghatározását.

A foglalkoztatási helyzet változásai folyamatstatisztikákkal mérhetőek. Az ilyen adatszükségletek az uniós munkaerő-felmérés alapján nem feltétlenül teljesíthetők, mivel a felmérés eredeti célja szerint statikus adatok gyűjtését (például a munkanélküli személyek száma egy adott időpontban), és nem pedig folyamatok szemléltetését szolgálja adott személyek bizonyos ideig tartó figyelemmel kísérése révén. Jóllehet a statisztikának e fontos, a munkaerőpiacra kapcsolatos új területét módszertani kihívások övezik, az utóbbi években történtek előrelépések e területen. Várható, hogy az uniós munkaerő-felmérés adatain alapuló folyamatbecslések közzététele lehetővé fogja tenni a munkaerőpiacon 2015 végétől lejátszódó változások nyomon követését.

Az uniós munkaerő-felmérés főbb mutatóinak felülvizsgálata

Az uniós munkaerő-felmérés főbb mutatói az Eurostat internetes adatbázisában közzétett uniós munkaerő-felmérés legfontosabb eredményeinek gyűjteménye. Ezek a mutatók arra szolgálnak, hogy a felhasználókat kulcsfontosságú statisztikai adatokkal lássák el a munkaerőpiacról. Az uniós munkaerő-felmérés főbb mutatóinak jelenleg folyik a felülvizsgálata a minőségük további javítása érdekében. Ide tartozik a visszamenőleges adatok becslése, a hiányzó adatok pótlása, ahol lehetséges, az idősor töréseinek megszüntetése és ami a legfontosabb: a negyedéves összehasonlításokat lehetővé tevő szezonális kiigazítás. Mivel az uniós munkaerő-felmérés egy negyedéves felmérés, ez további lehetőségeket biztosít a politikai döntéshozók és egyéb érdekelt felek számára az időszerű uniós munkaerő-felmérés adatainak további felhasználására. E javított sorozatok első közzététele 2016-ban várható.

Kiegészítő információk az uniós munkaerő-felmérés eredményeinek pontosságáról

Az olyan felmérések, mint az uniós munkaerő-felmérés, a teljes népességre vonatkozó becsült mutatókat adnak az adott népesség véletlenszerűen kiválasztott mintája alapján. Fontos ezért, hogy a becsléssel együtt annak pontosságáról is szó essék. Az ilyen minőségi mutatókra a standard hiba vagy konfidencia-intervallum jellemző. Az Eurostat és a tagállamok jelenleg dolgoznak az uniós munkaerő-felmérés főbb mutatóinak statisztikai pontosságának becslésére szolgáló módszereken és eljárásokon. Ezeknek a minőségi mutatóknak javítaniuk kellene az uniós munkaerő-felmérésen alapuló uniós munkaerő-piaci politikák értékelését.

5. KÖVETKEZTETÉS

Az Eurostat figyelemmel kíséri az 577/98/EK rendeletben szereplő előírások teljesülését. A Bizottság az uniós munkaerő-felmérés végrehajtását kielégítőnek tartja és a tagállamok maradéktalanul vagy majdnem maradéktalanul teljesítik az ebben a jogszabályban szereplő előírásokat. A nyitott kérdéseket megvitatják a tagállamokkal és amennyiben szükséges, közös cselekvési terveket dolgoznak ki. Az uniós munkaerő-felmérés általános minősége megfelelő.

Az európai statisztikai rendszer erőfeszítéseket tesz az uniós munkaerő-felmérés eljárásainak és módszereinek folyamatos javítása érdekében. A nehéz környezet, a szűkös források és a jelentősen megnyirbált költségvetés ellenére a fejlődés folytatódott. Annak érdekében, hogy a felmérést a felhasználói igényekhez és az új kihívásokhoz igazítsák, az uniós munkaerő-felmérés állandó fejlesztés alatt áll a társadalomstatisztika modernizációja vagy az egyes uniós munkaerő-felmérési projektek keretén belül. Az elkövetkező években ez a munka töretlenül folytatódik.